

Ingrid Guardiola. Sareak ez du hil telebista izarra

Zaila da Ingrid Guardiolak egiten duen guztia hitz gutxitan laburbiltzea. Irakasle, programatzaile, ekintzaile, horiek eta gehiago ere bada. Baina telebistaz hitz egitera gonbidatu dugu hemen, ez alferrik Miniput izenekoaren antolatzaile baita, kalitatezko telebistaren erakusketa izan nahi duen jaialdia.

“Eraginkortasun handia jarraitzen du izaten telebistak”

Aritz Galarraga

@aritzgalarraga

ARGAZKIAK: ORIOL CLAVERA

Arduradunen esku

“Postmanek zioen ez dagoela hedabide arriskutsurik baldin eta bakoitzak dituen arriskuak ezagutzen badira. Gauza bera esan daiteke telebistaz. Noski, hedabide bakoitzak, bere izaera eta jarreragatik, funtzio batzuk –eta ez beste batzuk– betetzeko joera du, baina azkenean bere arduradunen esku dago. Langile eta zuzendarien esku dago, beraz, telebista lehen mailako tresna pedagogikoa izatea, Rossellini, Kluge eta Hughesek espero bezala; kaxa magiko bat izatea, Averty, Nam June Paik eta Chamorrok nahi bezala; edo arrazoi kritikoaren zerbitzura dagoen lanabesa, Berger, Farocki eta Brookerrek erakutsi diguten moduan”.

Zer da, egun, telebistan kalitatea?

Segun eta: politikariak aipatuko dute eraikuntza nazionala, linguistikoa edo komunitarioa; programatzaileek arrakasta edo audientzien eragina; profesionalek telebista hizkuntzaren ezaugarri formalez hitz egingo dute; analistek diskurtsoez... Kalitateak, niretzat, zerikusia du adierazpen askatasun eta diskurtsoaren autonomiarekin, edukien aniztasun eta sakontasunarekin.

Telebista eta kalitatea, gero eta batera-gaitzagoak dira?

Gaurko telebistari gero eta gehiago kostatzen zaio arautik atera eta salbuespenetik lan egitea. Nagusi da korrekzio politikoa. Horrek dakar telebista –forma nahiz diskurtso aldetik– neutro bat, eta gero eta zailagoa izatea saioen arteko zein kateen arteko bereizketa egin ahal izatea. Ustezko adeitasun hori ez da kalitatearen sinonimo. Kalitate gehiago ekarriko lioke telebistari arriskuaren, askotarikotasun formal eta kontzeptualen alde egiteak, erantzunen alde baino galderen alde egi-

teak. Jendearen heziketaren parte litzateke hala, diskurtso, pentsamolde eta desberdintasunean eraginez.

Edonon bezala telebistan, arrakasta komertziala bilatzen da.

Arrakasta da Grial Santua, ez telebistari bakarrik, giza ekintza gehienei eragiten dien mito faltsu bat. Berdin dago enpresa bat bere erosleen menpe: bezeroak agintzen du beti. Sarri sakrifikatzen da exigentzia eta edukien ekoizpenaren askatasuna audientzia handiagoa lortzeko. Baina estrategia horrekin galtzen eta irabazten denaren balantza moduko bat egingo bagenu, askotan ikusiko genuke ez duela merezi. Gainera, eragin kuantitatiboa hartzen da kontuan bakarrik, ez kualitatiboa.

Ardura batzuk ere izango ditu telebistak, noski.

Komunikabide eta informazio iturri den heinean, gertaerak iritzietatik bereizteko ardura deontologikoa dauka, informazio oinarrituak hedatzekoa, pertsonen

"Jatorrian teebista leku publikoetan ikusten zen European, pelikulak zineman ikusten ziren bezala. Emankizunetako asko kirol lehiaketak ziren, edo ikuskizun handiak. Ideia hori, nazio-ospakizunen hedabide gisa funtzionatzea, indarrean dago oraindik".

intimitate eskubidea errespetatzekoa. Eta inor ez diskriminatzekoa, genero, arraza edo kultura arrazoiengatik. Adierazpen, informazio eta independentzia askatasunaren oinarriari ere jarraitu behar dio, eta ekidin behar ditu enpresa, norbanako eta instituzioek informazioztat zabaldu nahi dituzten publizitate ezkontu saiakerak. Baina, uste dut, teebista emankizunen zerrenda gizarte bat balitz, non saio bakoitzak klase sozial bat ordezkatzeko duen, historiako eredurik desorekatuena litzatekeela.

Sarea ere hor dago, ikus-entzunezko edukien igorle nagusi.

YouTubek, adibidez, 1.000 milioi erabiltzaile baino gehiago ditu, eta egunero milioika bideo erreproduzitzen dira bertan. Baina interneten garapenaren fase oso hasierako batean gaude oraindik. Ez da arraroa horregatik arinkeria-ekin, animalia-samurtasunarekin eta tontakeriarekin lotutako eduki *kitsch*-ak biral egitea. Egia da estatistiken arabera ehuneko oso txiki batek ekartzen ditue-

la ikus-entzunezko eduki propioak sare-ra, baina badira estatistikak aldatzen ari diren tresnak -Snapchat edo Instagram, esaterako-. Besterik da sortzen diren edukiak interes orokorrekoak ote diren, edo norberaren bizitzaren alde hutsalekin lotutako arrasto nartzisistak.

Gero eta ohikoagoa da sarean programazio propioa osatzeko aukera. Igorle eta hartzailearen arteko muga lausotzen ari ote da?

Ez derrigor. Esango nuke beharrezkoa dela denok ahotsa izatea edo ordezkaturik sentitzea hedabideetan. Baina halaber komeni da halako eredugarritasun eta profesionaltasun bat diskurtso publikoaren eraikuntzan. Oreak bilatu behar da kultura edo teebistaren sarbide eta irekieraren eta ekoizpen exigente, oinarritu eta erroturiko baten artean.

Sarea hor dago, baina teebista ez da desagertu.

Eta ez dut uste desagertuko denik. Jatorrian teebista leku publikoetan ikusten

zen European, pelikulak zineman ikusten ziren bezala. Hasierako emankizunetako asko kirol lehiaketak ziren, edo ikuskizun handiak. Teebistaren ideia hori, nazio-ospakizunen hedabide gisa funtzionatzea, indarrean dago oraindik. Internetek ez du ordezkatu zuzeneko ospakizunen ideia, erritual berbera partekatzearen boterea eta lilura sentiarazten diena ikus-entzuleei.

Nahiz eta teebistak pasibotasuna sinbolizatzen duen, parte-hartzearekin obsesionatuta bizi garen garaioan.

Atsegingarri zaigu oraindik sofán eseri, aurretik ezer itxaron gabe kate bat jarri eta kolpetik gustuko duzun film bat ikustea edo auskalo zergatik zure atentzioa harrapatzen duen saio batekin katigatzea. Teebista momentu jakin batean eskaintzen ari zaizunaren artetik baliozko zer-bait aurkitzearen ideia ere erakargarria da. Eta, noski, deskonektatu nahi duten horientzat guztientzat, eraginkortasun izugarria jarraitzen du izaten teebistak, bere arruntasun etengabe berrituan. ■